

Lucija Stupica: *Vetrolov*. Ljubljana: Študentska založba, 2004 (knjižna zbirka Beletrina).

“Poezija Lucije Stupica (zdaj, ob drugi zbirki, se to lahko že zanesljivo reče) govori o stvareh, ki se ne slišijo, ne vidijo, se ne razlegajo in ne merijo. Tej poeziji ne gre za definicije sveta in ne za oznanjanje jaza, tudi ne za igro. Za nič velikosvetnega ji ni – in vendar je preočitno, da ji gre za Sporočilo, /.../ da človeka določa misel: najtišja oblika samogotovosti,” zapiše Peter Kolšek v uvodni besedi druge Lucijine pesniške zbirke *Vetrolov*, ki je izšla štiri leta za njenim zelo opaženim prvcem *Čelo na soncu*. Naslov *Vetrolov* v (mestoma vznesenem) sprememnem besedilu *Bodrilo* Urško P. Černe vznemiri s celo paletu poetičnih in spominskih asociacij, a navsezadnje je to le intimni prostor, v katerem pesnica potihem sobiva z “žensko, ki jo govori in jo včasih prehiteva”.

Tako v svoji zadnji pesmi pravi: “Ženska, ki jo govorim, / ni vedno ženska, ki jo srečujem. /.../ In včasih si želim raztegniti / svoj mali prostor in vanj položiti / druge stvari, prebarvati stene, / odpreti vrata, zapreti vrata, narediti prepih. /.../ Potem sesti v naslonjač, / popiti kavo, prebrskati po usedlini, / osvoboditi nove metulje, / da v taktu svežega vetra / posušijo mokre trepalnice, ki jih, / včasih, namakamo v velike neizpolnjene / ideje, v neizsmejan smeh, spomine.” In ker je dialog z nevidnim (so)govorcem, bolje rečeno z občutljivim (moškim) poslušalcem ali tudi bralcem, ki odgovarja le s svojo toplo prisotnostjo, navidezen, tudi “ženska, ki jo govori, / ni vedno ženska, ki jo srečuje, / včasih se obrne v pravo smer / in takrat veš, da bo ostala”. Kdo je torej tisti, ki ve? Pesnica sama? “Druga ženska” v njej, ki je skupaj z njo lahko tudi le virtualija? Ali on, ki mu odgovarja kot školjka morju v istoimenski pesmi, on, s “prstno blazinico, ki steče vzdolž hrbtenice, / da sleče trdnjavo kože kot zvočni signal / ladje v megli, glas vlaka, vse bliže, / me prebudi in do roba napolni z morjem”.

Morje je neizčrpen in neukročen prostor ter zatočišče v njenih pesmih. Tako se oglašča ali iz uvodne pesmi *Poletje 2003*, v katerem si "malo vsega in s svojo mimiko odganjaš tuje zgodbe v prazne žepe poletja", ali v že navedeni pesmi *Školjka*. Seveda morje zanj ni le širna vodna brezmejnost, morje je v njenih pesmih bližje vetru, ki spotoma posrka vase naše male malenkosti in minljivosti, ki jih razstavljamo v "galeriji portretov". "Prebujen si za ladjo," pravi v pesmi *Galerija portretov*, "potujočo galerijo portretov, / bežno zaznaš, da so možgani pognali svoje stroje". Podobe, ki jih zaznajo njene občutljive tipalke, pa naj bodo realne, seveda v poetičnem okviru, ali abstraktne, torej tiste, ki se bližajo filozofskim kodam, zmeraj prihajajo kot odsev in odmev njenega že občutenega sveta, pa naj bodo spomini, otroštvo na podežlju, vožnja z avtomobilom, Magrittova pipa, ki ni pipa, vnovični munchovski krik, prebrana knjiga (Po branju Cortazarja), ali pa so zgolj usedlina dni, trenutkov in postimpresionističnih pejsažev iz narave (*Jesensko listje*).

Pesniččin svet je lok, ki se ne sproži z bliskovitostjo, da bi njegova puščica predrta še tako težke in debele oklepe naše nevednosti o bivanjskih vprašanjih in odgovorih nanje, ne, lok pesmi, ki ga drži v rokah, ostaja hote dolgo napet, zdi se, da včasih celo otrpne, da bi v svojem mirovanju sprožal v nas, torej v bralcih, še večjo blagost pričakovanja. Njena poezija, na kratko, ni poezija zarez, vzklikov in imperativov, vse se dogaja kot v pesmi *Mraz je senca*, kjer "so le besede, ki jih je treba / na glas prebrati, da postanejo dejanje". A zgolj dejanje, ki ne podira jezov, čeprav se tu in tam zaklini v našo osebno zlaganost in kakofonijo sodobnega sveta (*Ekrani, Družinska koda, Tetovaža ...*). A ti vzgibi ne porušijo prepričanja, da smo nastanjeni v njeni poeziji kot gostje v Hotelu Ideal, hotelu, v katerem "vse življenje vstopa kot drobcen prah / in se poseda po elegantnem foyerju, / misleč, da lahko spremeni tok vprašanj".

Prav zaradi tega lahko govorim, vsaj meni se je tako zdelo, o blagem, tudi molovskem registru njenih intimnih lirskih refleksij, katerega vznemirjenje je v nepopolnosti, imel sem celo občutek, da vlečem na uho iz "njene pesnikovega vrta" nalašč komaj slišno, a vabljivo glasbo, ki pa se vedno znova prelije v tisto, kar je blizu popolnosti. "Pesem, ki se piše, je psalm za pomladni obred," pomenljivo zapiše v pesmi *Pesnikov vrt*, in nadaljuje: "Večkrat kakšna napaka. Te sestavlja. Zaradi nje / si nepopolno popoln. In jo nehote spet storiš. / Preprosto pozabiš izbrati vejico v izločki ločil. / Obrneš se na sončni postelji, vstaneš, / vržeš žogo psu, da steče, in ti zakličeš, / glasno, v nebo. / Takšen je pač dan, / ljubi te z vseh strani".

Seveda zna dan ljubiti tudi po moško. Erotika pri Luciji Stupica ostaja večše odkrito zakrita, to ni pričakovani vzorec, ki smo ga vajeni iz tradicionalnih ljubezenskih pesmi, prav tako ne gre za dramatičnost ljubezenskega odnosa, temveč za čuteče trajanje (v hrepenenje). Kot da gre za mali, komaj sramežljivi voajerizem, pesnica nam dovoli pokukati le do vprašanja, "v kateri pesmi sanjava, kadar se zgodi ljubezen". In odgovarja: "Jecljam ... Kot bi hotela razpreti / besede med zvonjenjem katedrale. /.../ In na koncu ostane le še

glasba potokov / in globoka struga, ki jo bova skupaj / vračala v pogled hrepenenja. / Ampak to pride kasneje, mnogo kasneje. / Ko bova midva vedela več o ljubezni. / Ko se ne bova bala njenega staranja". Torej nobene siline, le pritrkavanje teles, ki se dotikajo z robovi in se hkrati zavedajo, da se ti vse bolj krhajo v milost minevanja, in kljub vsemu (p)ostajajo šivi med ljubljenima, "medtem (ko) se zrak segreva (in) sever ni več / sever in jug kdaj vidi tudi sneg, / a je še vedno hlapljiv ... in diši po tebi".

Pa še nekaj: njena hiša krhke poezije ni zgrajena iz nasilno ozaljšanih zidakov ali vsiljivih štukatur na pročelju, ne, ko vstopimo vanjo, nas zbudi lahni preprih, pred katerim nikoli ne zapre oken niti vrat. In če pokukamo v njeno sobo, v kateri se "lovi, pa tudi lomi veter", nas kar zavabi v druge prostore. "Brišem prah s prebranih knjig," zapiše kot da gre za dnevniški zapis v eni najboljših pesmi *Stran v knjigi*. "Njihovo življenje," nadaljuje, "raste, naslovi / se množijo, besede dobivajo stavke, / imena svoje razlage, zgodbe mehke / in trde platnice. Napisano odnaša / in prinaša trenutek, izkoriščam / besede, kot one izkoriščajo mene. /.../ Vem, da so strani označene. / In vem, da je nekje zapisana / stran, ki je ne želim prebrati. / Stran o mojem življenju".

"Kakor koli že: prišla je nova Lucija Stupica, na las si je podobna. Že v drugo gre zares. Zmerom manj je čistega upanja, stara moja, pomislim, napisala si knjigi za ljudi v Kristusovih letih, ki se v zadregi slabotno upirajo pragmatizmu," je zapisala Urška P. Černe v že omenjenem zapisu *Bodrilo*, sam pa bi dodal, da gre za emotivno knjigo pesmi, ki vznemirja prav s svojo nevsiljivostjo, s svojim akustičnim zvenom in tihim sporočilom, da smo mi najbolj mi, ko smo hkrati posoda za vsebino "lastnih misli". Zbirka, ki se dotika prej posameznega in občutljivega bralca kot bralskega občestva. Pa še nekaj: narava njene "odmirjene in umirjene poezije" (P. K., Delo, 1. 6. 2004) se je dodobra ujela z naslovnico, ki je ena najbolj posrečenih v celotni Beletininini knjižni zbirki.